

Vergaderjaar 2016–2017

33 037

Mestbeleid

Nr. 212

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ECONOMISCHE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2017

Uw Kamer heeft bij de regeling van werkzaamheden op dinsdag 4 april 2017 het verzoek gedaan om per brief geïnformeerd te worden over het incident met een lek in een salpeterzuurtank op een mestverwerkingsinstallatie in het Belgische Zevekote (Handelingen II 2016/17, nr. 63, item 13). Met deze brief voldoe ik, mede namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, aan dit verzoek.

Incident

Op vrijdag 31 maart jl. heeft op het landbouwbedrijf in het West-Vlaamse Zevekote een incident plaatsgevonden. Op het bedrijf ontstond een probleem in de dubbelwandige salpeterzuuropslagtank: het salpeterzuur werd opgeslagen in een tank met dubbele wand, maar kwam door een nog onduidelijke reden tussen de buitenste en binnenste mantel terecht. Daarbij trad een reactie op tussen het zuur en ijzer, aanwezig in deze buitenste schil. Hierdoor ontstond een oxidatieve reactie, waardoor een roestkleurige wolk is ontsnapt. Uit voorzorg zijn in de nacht van 31 maart op 1 april jl. bewoners van de dorpen Zevekote, onderdeel van de gemeente Gistel, en Sint-Pieters-Kapelle, onderdeel van de gemeente Middelkerke, geëvacueerd, omdat de gaswolk in de richting van deze dorpen dreef. Op zaterdag 1 april is de tank leeggepompt en konden de bewoners naar hun huis terugkeren. Er zijn geen slachtoffers gevallen bij het incident.

Techniek

Het bedrijf in Zevekote gebruikte een innovatieve mestverwerkings-techniek, waarbij dunne fractie uit digestaat of drijfmest behandeld wordt door deze eerst met calciumhydroxide basisch te maken. Door deze bekalking (en eventuele bijverwarming) komt de aanwezige ammoniak vrij in de gasfase. Dit wordt uit de lucht gewassen met behulp van een sterk zuur (in dit geval salpeterzuur), waarna een goed bruikbare vloeibare meststof ontstaat, ammoniumnitraat. Dit product heeft een hoog

stikstofpercentage en wordt veel door akkerbouwers gebruikt. De installatie in kwestie werd gebouwd in het kader van een Europees onderzoeksproject en wordt gezien als innovatieve nutriëntenterugwinningstechniek voor mest.

Onderzoek

De Vlaamse Milieumaatschappij en hulpdiensten hebben metingen uitgevoerd om onder andere de waterkwaliteit te controleren en te onderzoeken of er gevolgen waren voor dieren en gewassen. Het Federale Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) heeft de dieren, percelen en voorraden in en om het getroffen bedrijf na positief resultaat van deze onderzoeken vrij gegeven. Het bedrijf had de benodigde vergunningen voor de activiteiten die op het bedrijf werden uitgevoerd. De installatie draaide al zo'n drie jaar zonder probleem. Een technisch onderzoek zal uitwijzen wat er precies is misgegaan bij de opslag van salpeterzuur in de nieuwe, pas gekeurde tank. Dit moet er voor zorgen dat dergelijke incidenten niet meer voorkomen.

Nederland

In Nederland wordt salpeterzuur algemeen gebruikt in de industrie. Afhankelijk van concentratie en opslaghoeveelheid is het Activiteitenbesluit Milieubeheer van toepassing voor een opslagtank met salpeterzuur. In dit besluit zijn veiligheidseisen opgenomen, ten aanzien van constructie, periodiek onderhoud en inspectie en laad- en losprocedures. Ook kan het zijn dat voor de activiteit een omgevingsvergunning is vereist. In dat geval worden de veiligheidseisen opgenomen in de vergunning.

In Nederland zijn er momenteel geen bedrijven die salpeterzuur gebruiken om op praktijkschaal mest te verwerken. In Nederland wordt vaak zwavelzuur gebruikt. Het gebruik van zwavelzuur in de veehouderij is vrij algemeen. Veehouders maken gebruik van zwavelzuur in hun luchtwassers, die lucht uit de stallen reinigt van ammoniak. Een vrij recente ontwikkeling is dat deze techniek ook in mestverwerkers gebruikt wordt, waar de ammoniakstripper een onderdeel is van het verwerkingsproces om tot een hoogwaardige stikstofmeststof (ammoniumsulfaat) en schoon loosbaar water te komen. Ook bij het gebruik van zwavelzuur gelden veiligheidseisen.

Mestverwerking met salpeterzuur wordt in Nederland niet toegepast. Als bedrijven in de toekomst salpeterzuur willen gaan gebruiken om mest te gaan verwerken, zal de installatie moeten voldoen aan de strikte veiligheidseisen die hiervoor in Nederland gelden. Ik ben van mening dat de risico's, die bestaan bij de opslag en het gebruik van salpeterzuur bij mestverwerking, hiermee voldoende zijn afgedekt.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
M.H.P. van Dam